

ชื่อเรื่อง	การศึกษาเปรียบเทียบอาร์คีไทป์ในวรรณคดี: กรณีศึกษาจากนิทาน พระอภัยมณีคำกลอนและโอดิสซีย์
ผู้วิจัย	ปัทมรัตน์ ธรรมกวินทิพย์
ประธานที่ปรึกษา	ดร.บารณี บุญทรง
กรรมการที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.ประจักษ์ สายแสง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุษา พัดเกตุ
ประเภทสารนิพนธ์	วิทยานิพนธ์ ศศ.ด. สาขาวิชาคติชนวิทยา, มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2556
คำสำคัญ	แคมป์เบลล์ การผจญภัยของวีรบุรุษ อาร์คีไทป์ พระอภัยมณี โอดิสซัส

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาวงจรชีวิตของวีรบุรุษจากวรรณคดีพระอภัยมณีและโอดิสซีย์ตามทฤษฎีการผจญภัยของวีรบุรุษของโจเซฟ แคมป์เบลล์ 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความเหมือนคล้ายและความแตกต่างของอาร์คีไทป์ที่ปรากฏในวงจรการผจญภัยของวีรบุรุษ 3) เพื่อศึกษาความแตกต่างท่ามกลางความเหมือนคล้ายที่ปรากฏอยู่ในการผจญภัยของวีรบุรุษจากวรรณคดีพระอภัยมณีและโอดิสซีย์ สาเหตุที่ผู้วิจัยเลือกพระอภัยมณีคำกลอนและโอดิสซีย์เป็นกรณีศึกษาเนื่องจากวรรณคดีทั้งสองต่างเป็นวรรณคดีที่เป็นที่รู้จักแพร่หลายจึงนำมาทดลองใช้เป็นกรณีศึกษาในการเปรียบเทียบการผจญภัยของวีรบุรุษในวรรณคดีทั้งสองเรื่องในฐานะวรรณคดีตัวแทนของโลกตะวันออกและโลกตะวันตก

ข้อสรุปที่ได้จากการวิจัยคือ การผจญภัยของพระอภัยมณีและโอดิสซัสสอดคล้องกับวงจรการผจญภัยของวีรบุรุษตามทฤษฎีของโจเซฟ แคมป์เบลล์ แต่มีการสลับลำดับขั้นตอนและมีการแทรกขั้นตอนเป็นระยะๆ ในส่วนของอาร์คีไทป์ พบว่าพระอภัยมณีกับโอดิสซัสมีลักษณะของวีรบุรุษที่ทั้งเหมือนและแตกต่างกัน ความแตกต่างที่โดดเด่นคือ พระอภัยมณีเผชิญภารกิจทางใจมากกว่าภารกิจทางกาย ในขณะที่โอดิสซัสเผชิญภารกิจทางกายมากกว่าภารกิจทางใจ สำหรับอาร์คีไทป์ความช่วยเหลือจากพลังเหนือธรรมชาติ พบว่าวีรบุรุษทั้งสองได้รับความช่วยเหลือจากผู้มีพลังเหนือธรรมชาติหลายครั้ง แต่พระอภัยมณีได้รับความช่วยเหลือจากผู้มีพลังเหนือธรรมชาติที่มักปรากฏตัวเป็นกลุ่มและคอยติดตามช่วยเหลือตลอดการผจญภัย ในขณะที่โอดิสซัสได้รับความช่วยเหลือจากผู้มีพลังเหนือธรรมชาติหลายรายแตกต่างกันไป มีเพียงเทวियोเนที่ให้ความช่วยเหลือ

โอดิสซุสตลอดการผจญภัย นอกจากนี้ ตอนจบของวรรณคดีทั้งสองก็แตกต่างกัน กล่าวคือ พระอภัยมณีเลือกวิถีแห่งธรรม ในขณะที่โอดิสซุสเลือกวิถีแห่งโลก

ความแตกต่างท่ามกลางความเหมือนคล้ายในการผจญภัยของวีรบุรุษทั้งสองสามารถอธิบายได้ด้วยแนวคิดเรื่องความแตกต่างของการคิดระหว่างตะวันออกและตะวันตกของโจเซฟ แคมป์เบลล์และคาร์ล ยุง 3 ประเด็น คือ ตะวันออกมองจิตในแง่ปรัชญา – ตะวันตกมองจิตในแง่จิตวิทยา ตะวันออกมีมุมมองหันเข้าสู่ด้านใน – ตะวันตกมีมุมมองหันออกสู่ด้านนอก และ ตะวันออกให้ความสำคัญกับกลุ่ม – ตะวันตกให้ความสำคัญกับปัจเจกบุคคล อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดี ทำยที่สุดแล้ว การผจญภัยของพระอภัยมณีและโอดิสซุส ซึ่งเป็นเสมือนตัวแทนของวรรณคดีสองฟากฝั่งโลก ต่างก็สะท้อนสาระสำคัญของการเป็นวีรบุรุษ นั่นคือการค้นพบสิ่งล้ำค่าสูงสุด และนำสิ่งล้ำค่าสูงสุดที่ได้รับจากโลกแห่งการผจญภัยนั้นมาแบ่งปันและสร้างประโยชน์ให้แก่ผู้อื่นเหมือนกัน



Title A COMPARATIVE STUDY OF ARCHETYPES IN
LITERATURES: A CASE STUDY OF PHRA-APHAI-MANI
AND THE ODYSSEY

Author Pabhak-orn Thumkwinthip

Advisor Baranee Boonsong, Ph.D.

Co-Advisor Associate Professor Prachaksha Saisang, Ph.D.
Assistant Professor Usa Padgate, Ph.D.

Academic Paper Thesis Ph.D. in Folklore, Naresuan University, 2013

Keywords Campbell, The Hero's Journey, Archetypes, Phra-Aphai-Mani,
Odysseus

ABSTRACT

The 3 purposes of this study are: 1) to study the life cycle of heroes of Phra-Aphai-Mani and the Odyssey according to the hero's journey theory of Joseph Campbell 2) to study the similarities and differences of the archetypes existing in the journey cycle of the two heroes 3) to study the differences among the similarities existing in the journey cycle of the two heroes. Since both Phra-Aphai-Mani and the Odyssey are popular literatures, they were used in this research as a case study to compare the journey cycles of the heroes of the Oriental and the Occidental world.

It can be concluded that the journeys of Phra-Aphai-Mani and Odysseus conformed to the hero's journey theory of Joseph Campbell. Although there were substitution and insertion in some stages of the journeys. Concerning archetypes, it was found that Phra-Aphai-Mani and Odysseus had both similar and different characteristics. The outstanding difference was Phra-Aphai-Mani confronted spiritual tasks more than physical tasks while Odysseus confronted physical tasks more than spiritual tasks. In regard to supernatural aids archetype, it was found that both heroes were helped several times by supernatural helpers. The differences were Phra-Aphai-Mani was helped by supernatural helpers who tended to appear in group and helped him from the beginning

until the end while Odysseus was helped by different supernatural helpers. Athena was the only one who helped Odysseus from the beginning to the end. Furthermore, the endings of both literatures were dissimilar. Phra-Aphai-Mani chose the spiritual way while Odysseus chose the secular way.

The differences among the similarities can be described by concept about the differences of thinking between the Oriental and the Occidental of Joseph Campbell and Carl Jung as follows: the Oriental examined the mind in philosophical aspect- the Occidental examined the mind in psychological aspect, the Oriental had introverted point of view - the Occidental had extravert point of view, the Oriental were group-oriented – the Occidental were individual-oriented. However, at the end, the journeys of both heroes reflected the essence of being a hero – finding the ultimate boon and bringing it back to society to share it with everyone.

